

Hugo Luijten, Het Jaar van de Slang: vettig harteloze wereld

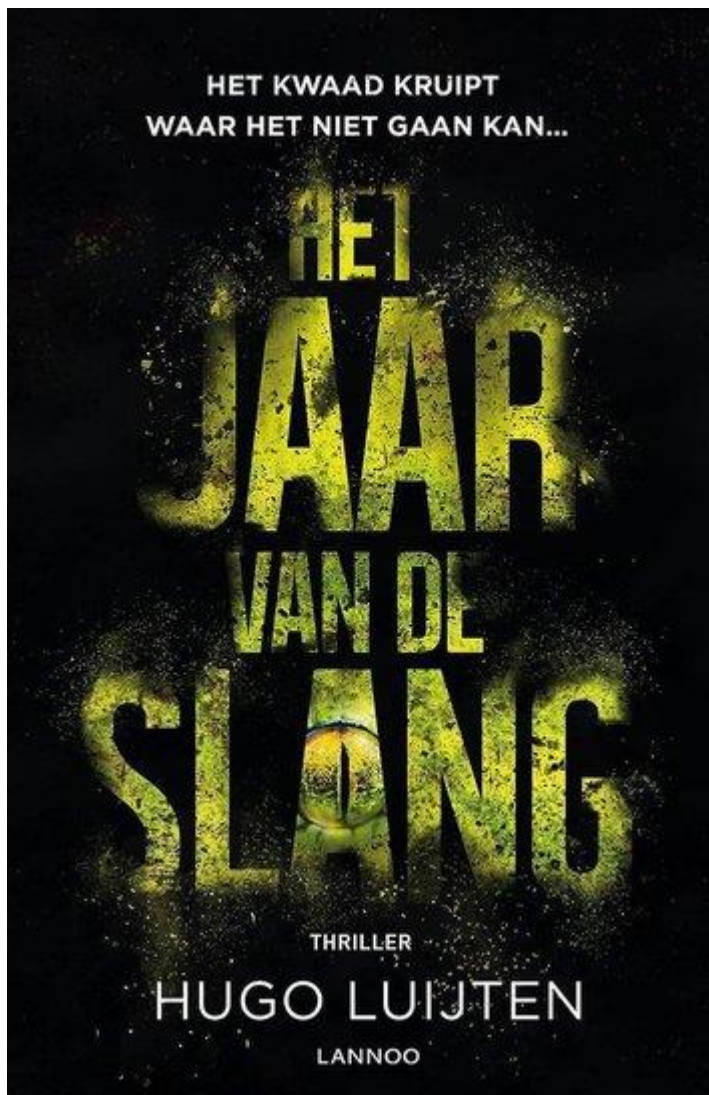
Wie de televisiereeks *Salamander* op VRT heeft gezien, valt ongetwijfeld de gelijkenis op met de wereld van Luijten: er zijn duistere krachten aan het werk die complotten smeden om zoveel mogelijk geld en macht binnen de hogere kringen van rijkards, administratie en ordediensten te houden. Liefst in geheime loges zoals Het Consortium.

© iStock

Luijten maakt gebruik van alle vaste ingrediënten die het subgenre van de samenzwering aanreikt. Er is een koppige ezel van een inspecteur, Stef Cools, die het verkorven heeft bij de bazen en een verknipt privéleven leidt met een gescheiden vrouw, wisselende relaties met zijn partner Ilse Lemmens en wetsdokter Lieve Dierckx, en een zoontje Seppe dat slachtoffer wordt van een voedselvergiftiging en meer. Tegen beter weten in tracht hij op irrationele wijze een netwerk bloot te leggen dat politieke en misdadige doelen nastreeft. Hoe meer klappen Cools krijgt, hoe onverzettelijker hij blijft speuren met middelen die op het randje van het oorbare liggen. Er is de onontbeerlijke rivaliteit tussen de verschillende politiekorpsen, privébeveiligingsdiensten (de 'Securitate' naar goed Roemeens gebruik), Intern Toezicht en de Staatsveiligheid. Er is een actueel thema, in dit geval hoe de economie - en vooral haar invloedrijke aandeelhouders - elk nadeel uitbuiten en ombuigen tot een nog grotere winstmarge. *'Follow the money'* is hun enige streven en leidraad. Er zijn de wilde achtervolgingen in Antwerpen, de film *Zaman* waardig. En er is de wreedheid van een reeks moorden die schijnbaar los staan van elkaar, maar toch een canvas vormen van gewelddadige klimaatacties.

Dat brengt de ministers van de Groenen in nauwe schoentjes, zeker met verkiezingen in het vooruitzicht. "Het idee om met een reeks gruwelijke moorden de milieuridders in een kwade reuk te zetten bij het kiesvee, was gewoonweg briljant". Maar dient dan niet afgewogen of slachtoffers sympathie voor de groene beweging versterken dan wel het anti-groene kamp bevoordelen? En is het wel zo dom om de Groenen aan de macht te houden, liever dan het uiterst rechtse Vox? (Luijten kent zijn klassiekers). Ach, geld trekt macht aan, en macht schaalvergroting. Eén grote markt telt, de Chinese: 'Tegen 2025 1,8 miljard mensen'. Watertekort ligt voor de hand. Investeer in waterzuiveringsinstallaties, en je slaat twee vliegen in één klap: de verbruiker - de gewone man - betaalt (veel meer), en de bedrijven blijven vervuilen en subsidies opstrijken om de vervuiling ongedaan te maken. Wie scrupules heeft hoort niet bij de usurpatoren.

© Lannoo

Dat de willekeurige moorden in naam van geradicaliseerde milieujveraars dik aangezet zijn hoeft geen betoog. Het ene slachtoffer wordt ontmand en in ziedend water levend gekookt, een varken in het Slachthuis waardig. Het andere wordt gedwongen zoutzuur te drinken, 'gestikt in het wondvocht van opengesprongen brandblaren', 'maag en darmen lagen in een wijde vlek rond hem'. Nog een ander wordt verdrongen in blauwe verf, het is een godswonder dat er niet meer perversiteiten op de tafel van het onderzoeksteam komen. Dat Cools bij dit alles de fletse, bijna nonnige vloek slaakt, 'Godnakende!', getuigt van een merkwaardig gevoel

voor understatement. Dan zijn echte Antwerpse uitdrukkingen als 'bij de wilde spinnen af' en 'godsjimmenas' beter op hun plaats. Want je kunt Luijten zeker niet verwijten dat hij geen gevoel voor historische diepgang en samenhang heeft. Zonder pedant te doen spelen de brexit, de klimaatconferenties, de granaataanslagen in Deurne, infiltratietechnieken en de schietgrage politie een ordenende rol in het beangstigende tijdsbeeld dat de auteur schetst. Ook zijn vooruitblik maakt van deze thriller tegelijk een griezelig realistische vorm van *fantapolitica*. Zoals bij de Triades is het een slangenkop die de sleutel biedt. Het symbool verwijst naar de door de pers gedoopte 'Cobraclub' als terreurgroep. Maar tegelijk verwijst hij naar het 'nakende' Jaar van de (Houten) Slang, 2015, volgens de Chinese astrologie een jaar vol geheimzinnige relaties, hebzucht, eigendunk, en bedillerigheid.

Het Jaar van de Slang - nu al het derde avontuur met Cools in de hoofdrol na *Verast* (2018) en *De Brexitmoorden* (2019) - is een verhevigde achtbaanervaring. Luijten houdt er een strak tempo en een volledige illusieloosheid op na over de beweegredenen van de wittenboordenmisdad. In het volle besef dat er machten zijn die sterker uitpakken dan wat verdedigers van de wet en de solidariteit kunnen bezweren. 'Rasnoor had gelijk, er zal altijd een consortium zijn. En zolang zij de prijs niet hoven te betalen, zijn er altijd idioten die het risico willen nemen'. Een moderne versie van de *Lof der Zotheid*. Zonder veel hoop op een rechtvaardiger toekomst.

Lukas De Vos

Hugo Luijten, *Het Jaar van de Slang*. Lannoo 2020, 431 blz.